

ETHNIC ELEMENTS IN CONTEMPORARY FASHION DESIGN

ELEMENTE ETNICE ÎN DESIGNUL VESTIMENTAR CONTEMPORAN

CAROLINA ERMURACHI-MACHADO¹TEODORA HUBENCO²

Abstract: *In recent decades, contemporary fashion design has shown a growing trend of valuing cultural heritage, reflected in the incorporation of ethnic elements in current modern creations. This article explores the conceptualization of the ethnic concept and examines the influence of ethnic style on contemporary fashion, with special attention to the context of the Republic of Moldova. Within this framework, special attention is given to the role of both traditional embroidery and artistic embroidery as distinct forms of visual and cultural expression of ethnic identity in contemporary fashion. Ultimately, it highlights how the integration of ethnic elements, especially the various types of embroidery, serves not only as a vehicle for preserving cultural identity but also as a source of aesthetic and symbolic innovation in the contemporary fashion landscape.*

Keywords: *fashion design, contemporary fashion, ethnic style, traditional embroidery, artistic embroidery*

Rezumat: *În ultimele decenii, designul vestimentar contemporan a arătat o tendință în creștere de valorificare a patrimoniului cultural, reflectând încorporarea elementelor etnice în creațiile contemporane. Acest articol explorează conceptualizarea stilului etnic, examinând influența acestuia asupra modei contemporane, în special în contextul Republicii Moldova. În acest cadru, se acordă o atenție deosebită broderiei tradiționale, și broderiei artistice ca forme distincte de expresie vizuală și culturală a identității etnice în moda contemporană. În cele din urmă, evidențiază modul în care integrarea elementelor etnice, în special a diferitelor tipuri de broderie, servește nu numai ca un vehicul pentru păstrarea identității culturale, ci și ca sursă de inovație estetică și simbolică în peisajul modei contemporane.*

Cuvinte cheie: *design vestimentar, modă contemporană, stil etno, broderie tradițională, broderie artistică*

Introducere

Lumea modei contemporane prezintă o tendință actuală spre omogenizarea culturală în diverse părți ale lumii. În acest context, este important să se țină cont de aspectele de apropiere și apreciere culturală, asigurând recunoașterea și respectarea originilor respective [1, p.2].

Design-ul vestimentar joacă un rol esențial în păstrarea și afirmarea identităților locale, asigurând astfel unicitatea culturală. Designerii vestimentari pot fi mai conservatori sau inovatori în creațiile lor, pot aplica metode mai tradiționale sau mai moderne, dar pot, prin alegerile lor estetice, să asigure apărarea

¹ Doctorand, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Chișinău, karoll2028@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0005-2531-2005>

² Conferențiar universitar Doctor, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice Chișinău, <https://orcid.org/0000-0002-6582-4604>

identităților culturale. O modalitate de a atinge acest obiectiv poate fi prin integrarea elementelor etnice în creațiile de modă. Un exemplu expresiv este broderia tradițională ca purtător de simboluri și semnificații colective. În colecții, acest tip de broderie este adesea reinterpretat dintr-o perspectivă inovatoare și actualizată, fără a-și pierde însă identitatea și afinitatea culturală originală. În cadrul acestei evoluții apare și broderia artistică, rezultatul inovațiilor creative, folosind un set de materiale durabile și tehnici mai moderne.

Astfel, este important să clarificăm conceptul de *stil etnic* în contextul modei contemporane, pentru a înțelege cum se articulează tradiția și inovația. Atât broderia tradițională - ca vehicul al îmbrăcăminte populare și a simbolismului său ornamental, cât și broderia artistică - ca integrare a noilor reinterpretări ale simbolismului și narațiunilor vizuale în designul vestimentar, se cer analizate paralel ca manifestări complementare ale aceleiași moșteniri estetice și identitare.

Conceptul stilului etnic în designul vestimentar contemporan

Etnia reprezintă un concept relativ larg care se referă în esență la un grup de oameni care împărtășesc caracteristici culturale comune și ancestrale, cuprinzând aspecte tangibile - artefacte, clădiri, îmbrăcăminte sau opere de artă și aspecte intangibile - limbă, istorie, religie, tradiții, ritualuri și cunoștințe. Există, așadar, o dimensiune culturală intrinsecă etnică, transmisă din generație în generație, prin reprezentări materiale și expresii verbale. În special, îmbrăcăminte tradițională face posibilă menținerea vie a culturii și memoriei colective a generațiilor, precum și asocierea unei persoane cu un anumit grup cultural prin hainele purtate și modul de îmbrăcăminte, având în vedere existența unor elemente care rămân constante în timp și care garantează familiaritatea [2, p.191].

În contextul modei, elementele îmbrăcăminte tradiționale a unei culturi pot fi folosite în crearea îmbrăcăminte etnice, adică în producția de articole de îmbrăcăminte care includ indicatori care pot fi asociați cu acea cultură, reproducând astfel un anumit stil etnic. Astfel de indicatori pot lua mai multe forme: un motiv brodat specific, un tip tradițional de cusut, o croială inspirată de costume populare sau aplicarea materialelor și tehnicilor artisanale locale.

Fiecare designer de modă își dezvoltă propriul repertoriu de stiluri cu simboluri care îi definesc limbajul estetic. Astfel, încorporarea unui stil etnic în colecțiile contemporane implică un set de referințe simbolice inspirate de elemente de îmbrăcăminte tradițională și de culturile unor popoare, locuri și timpuri specifice care sunt reinterpretate în contextul contemporan. Această aplicare a stilului etnic ne permite, de asemenea, să găsim noi tendințe creative, dar, mai ales, să dăm naștere unui favoritism pentru creațiile cu elemente naționale în rândul consumatorilor [2, p.192].

În prezent, se poate considera că trăim într-o a patra perioadă, în care aplicarea stilurilor etnice în moda contemporană este răspândită pe scară largă – de la *prêt-à-porter* la *haute-couture*, inclusiv *moda stradală* – și în care noile tehnologii digitale și materialele durabile joacă un rol decisiv. Odată cu progresele tehnologice recente, în special în ceea ce privește inteligența artificială (AI), se așteaptă ca aceasta să joace un rol din ce în ce mai decisiv în crearea de modele inovatoare, optimizarea proceselor de producție pentru colecțiile de îmbrăcăminte, prezicerea pieței sau creșterea eficienței în gestionarea materialelor.

Aplicarea broderiei în vestimentația stilului etno de către designeri internaționali

Broderia este arta de a înfrumuseța țesătura lucrată cu fir și ac, creând modele sau texte manual sau cu mașina, unde dimensiunile texturii, frumuseții și ornamentației ies în evidență. Este folosit pentru a decora o varietate de articole, cum ar fi îmbrăcăminte, accesorii, prosoape, cearșafuri și alte obiecte decorative. Tehnica variază în funcție de tipul de cusătură utilizată, cum ar fi cusătura în cruce, cusătură completă sau cusătură de tijă, pentru a numi câteva exemple mai comune. Broderia poate fi înțeleasă și ca un limbaj vizual care reflectă valorile culturale, credințele, folclorul, statutul, istoria și politica oamenilor care trăiesc într-o anumită regiune sau loc [3, p.166-170].

Broderia tradițională este realizată manual și se remarcă ca unul dintre cele mai semnificative elemente ale costumului popular. Face parte din patrimoniul cultural local și, prin urmare, prezintă unicitate și autenticitate culturală. În cazul broderiei tradiționale româno-moldovenești, este recunoscută pentru complexitatea sa tehnică, simbolismul intrinsec, cromatismul expresiv și impactul vizual puternic.

Motivele decorative pot fi clasificate în funcție de formă, stil și temă ornamentală, urmând modele geometrice sau non-geometrice. Motivele abstracte și simbolice fac parte din grupul de modele geometrice, în timp ce motivele tematice și realiste aparțin modelelor non-geometrice. Primul tip de motive la care se face referire, traduce narațiuni construite și semnificații culturale, al doilea tip încadrează reprezentări ale animalelor, plantelor, aspectelor vieții sociale și de familie, instrumentelor de lucru sau siluetelor și trăsăturilor umane [4, p.7].

În acest context, designerii aplică tot mai frecvent broderia în moda contemporană. De exemplu, designerul francez *Phillippe Guillet* (n.1965) a folosit în creațiile sale, diverse broderii etnice din România, punând accent pe motive florale, combinând tehnicile moderne de design francez cu meșteșugul tradițional românesc (figura 1).

Un exemplu relevant este bluza tradițională românească - *iea*, care a fost cea mai folosită piesă de îmbrăcăminte tradițională românească de către designerii internaționali atât în forma sa originală, cât și în combinații creative cu alte articole de îmbrăcăminte și accesorii. Acestea sunt: *Yves Saint Laurent* (1936-2008) în colecția sa toamnă-iarnă 1981 în onoarea *La Blouse Roumaine* (figura 2); *Jean Paul Gaultier* (n.1952) în colecția sa din toamna anului 2006 în care a purtat bluze cu broderii florale inserate în modele geometrice; *Oscar de la Renta* (1932-2014) în colecția sa de primăvară 2008 cu articole de îmbrăcăminte și accesorii cu broderii și modele inspirate din diverse motive ale costumelor populare românești (figura 3).

Figura 1. Phillippe Guillet, *Haute Couture*, Romania, 2011

Sursă: <https://ambogdan.com/romanian-ia-blouse-roumaine-fashion-icon/>

Figura 2. Yves Saint Laurent, *Haute Couture*, Toamnă-Iarnă 1981

Sursă: <https://anothercoolro.wordpress.com/wp-content/uploads/2012/03/y-s-laurent.jpg>

Figura 3. Oscar de la Renta, *Prêt-à-porter* Toamnă-Iarnă, 2008

Sursă: <https://anothercoolro.wordpress.com/wp-content/uploads/2012/03/oscar-true.jpg>

În opinia cercetătorilor Kaya Ö., Romanescu C. [5]., Deliu A. [6], prin moda contemporană, elementele folclorului tradițional își recapătă vizibilitatea, sunt reinterpretate și redimensionate pentru spațiul modern și devin o punte între tradiție și inovație, între moștenire și postmodernism. Aceasta este o realitate care traversează spațiul româno-moldovenesc însuși.

Aplicarea broderiei artistice în configurarea stilului etno de către designerii din R. Moldova

Arta populară din Republica Moldova dezvăluie o simbolistică profundă asociată cu motive de natură mistică sau religioasă, inspirate din natură, viața de familie și socială, precum și reprezentări ale formelor umane și ale obiectelor învestite cu semnificații simbolice [7, p.130].

În opinia V. Buzilă [8], este important să înțelegem că fiecare regiune, fiecare localitate, are propriile sale meșteșuguri populare. Cultura tradițională poate fi înțeleasă cu adevărat numai prin activitățile artizanilor populari, în care aceștea folosesc un set de modele, tehnici, forme și ornamente care sunt esențiale pentru perpetuarea societăților locale în timp.

Aceste teme au fost reprezentate în broderia tradițională moldovenească de-a lungul veacurilor. Broderia se caracterizează printr-un sistem tehnic rigoros care urmează textura și direcția firelor de țesătură. Liniile verticale, orizontale și oblice constituie baza desenului a cărei combinație determină formarea motivelor. Această tehnică exprimă o logică artizanală de precizie și armonie, în care gestul manual al broderiei este în ton cu materialul textil în sine. Umplerea spațiilor cu fire de lână și ocazional cu păr uman, a fost urmată de un proces de colorare manuală [7, p.67]. De-a lungul timpului, culorile predominante au fost negru, roșu, alb și albastru, la care s-au adăugat ulterior verde, violet și galben [6, p. 10].

Costumul popular moldovenesc, cu broderia sa tradițională, reflectă spiritul și individualitatea națiunii, fiind o sursă de identitate și moștenire culturală. În acest context, V. Buzilă [9] susține că, este esențial să se distingă îmbrăcămintea autentică de versiunile moderne stilizate care distorsionează materialele, culoarea, croiul, motivele și tehnicile originale, deoarece păstrarea acestor dimensiuni garantează fidelitatea culturală. Prin motive predominant geometrice, florale și zoomorfe, broderia moldovenească își reînnoiește simbolismul, creând narațiuni vizuale care reconciliază moștenirea și contemporaneitate. Aceasta presupune o mai mare libertate creativă și tehnică, asumându-și o funcție mai estetică și expresivă. În acest fel, broderia artistică rupe rigiditatea convențiilor culturale tradiționale, reinterpretând motivele tradiționale într-un mod mai liber și mai inovator și explorând noi combinații de materiale, texturi și culori.

În timp ce designerii contemporani lucrează după o viziune specifică, folosind o gamă largă de stiluri, metode, materiale și tehnologii actuale, există și o revenire la tehnici tradiționale și motive populare etnice, pe care designerii le convertesc și le redimensionează, integrându-le în spațiul contemporan. Analiza acestor forme de exprimare culturală confirmă concluzia că acest tip de reutilizare poate crea produse cu un impact puternic asupra modei contemporane [10, p.64].

O abordare mai tradițională este caracterizată prin reproducerea fidelă a elementelor etnice și păstrarea costumului popular tradițional. Acești designeri recrează piese și accesorii inspirate din costumele locale, prețuind autenticitatea și continuitatea moștenirii artisanale. Această abordare este exemplificată în colecțiile de îmbrăcăminte tradițională ale unor designeri precum *Valentina Vidrașcu* (n.1955), *Alina Bradu* sau *Angela Guțu* (n.1972), ale cărei creații evidențiază bogăția tradiției moldovenești, urmând un stil etnic autentic în care broderia joacă un rol central (figurile 4, 5 și 6).

Figura 4. V. Vidrașcu,
Colecție 2024

Sursă: <https://www.instagram.com/p/DDB-hr-NrAd/>

Figura 5. A. Bradu.,
Ie - Colecție 2024

Sursă: <https://alinabradu.com/product/is2301/>

Figura 6. A. Gutu,
Ie - Colecție 2021

Sursă: <https://vipmagazin.md/flo-rii-top-branduri-2021/>

După cum vedem, broderia artistică constituie un element structurant al narațiunii estetice și culturale a modei moldovenești contemporane, cu accent pe luxul artizanal, contribuind la notorietatea și internaționalizarea acesteia. Pe de o parte, păstrează memoria colectivă a patrimoniului cultural și istoric, pe de altă parte, este capabilă să inoveze prin reinterpretarea acestui limbaj ancestral, prin noi tehnologii, materiale durabile și noi concepte.

Unii designeri autohtoni introduc în colecțiile lor, variații cromatice expresive, creând astfel, piese cu un caracter mai inovator sau marcate de fuziuni culturale. Rezultatul se manifestă în compoziții vizuale

unice, în care tradiția și inovația sunt echilibrate într-o nouă identitate estetică a modei moldovenești contemporane. Această abordare este exemplificată de designeri precum: *Karolina Nikolai* (n.1979) care a dezvoltat o colecție de ținute inspirate de kimonourile japoneze structurate cu broderii și motive inspirate din arta populară moldovenească; *Evgheni Hudorjcov* (n.1989) a creat colecții de *prêt-à-porter* de lux și *haute couture* inspirate din cultura moldovenească și din alte culturi; *Olga Blanc* se remarcă prin ținutele sale de lux, prêt-à-porter, haute couture, de seară și de mireasă care reflectă stilizările elementelor etnice moldovenești (figurile 7, 8 și 9).

Figura 7. Karolina Nikolai. Kimono cu broderie structurată, 2024.

Sursă: <https://www.instagram.com/karolina.nikolai/>

Figura 8. Evgheni Hudorjcov. *Couture Paris* Fashion Week, 2019.

Sursă: <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=2915298255165702&id=505770896118462&set=a.2915285631833631>

Figura 9. Olga Blanc. *Prêt-à-porter* Toamnă-Iarnă, 2024.

Sursă: <https://www.olgablanco.com/en/pret-a-porter/osen-zima-2024/rw23035>

În ultimii ani, în Republica Moldova au avut loc evenimente de modă cu o proiectare mai mare (MBR). Aceste platforme cu vizibilitate ridicată contribuie la consolidarea unei identități naționale de modă, păstrarea autenticității și consolidării recunoașterii internaționale.

Concluzii

În prezent, elementele etnice ocupă un loc din ce în ce mai relevant în definirea designului vestimentar contemporan, servind ca o punte între tradiție și inovație. Această integrare estetică reflectă o căutare de noi forme de identitate și expresie culturală, conferind autenticitate și unicitate culturală într-un context global încă foarte marcat de omogenizare stilistică.

Broderia ocupă un loc central în creațiile de modă contemporană. Nu doar prin broderia tradițională, un depozitar fidel al autenticității și unicității culturale, ci și, din ce în ce mai mult, prin broderia artistică, care permite o mai mare libertate tehnică și creativă designerilor.

Republica Moldova are o bogată moștenire culturală, reflectată în îmbrăcămintea tradițională și costumele populare, care sunt simboluri importante ale identității și culturii. Acest lucru a servit drept sursă de inspirație pentru designerii moldoveni contemporani, care reinterpretează moștenirea etnică și culturală prin diferite abordări: păstrarea liniilor estetice și a elementelor tradiționale în creațiile sale, menținând valoarea artizanală a broderii manuale; alții explorează căi inovatoare, reconstruind estetica și simbolismul tradițiilor, combinând tehnici manuale și tehnologii contemporane, unde broderia artistică iese în evidență ca element esențial.

Tendențele actuale observate în evenimentele de modă din Republica Moldova, precum MRB și MDF, evidențiază apariția unei noi generații de designeri care caută să reconcilieze inovația creativă cu păstrarea identității culturale. Acest proces contribuie atât la consolidarea distincției și autenticității sale, cât și la internaționalizarea modei moldovenești.

Prin urmare, se poate afirma că stilul etno este o realitate inevitabilă a modei contemporane în diferitele sale aspecte, de la *prêt-à-porter* la *haute-couture*, la moda stradală. Broderia este un element central în multe dintre colecțiile vestimentare, inclusiv în cele ale celor mai cunoscuți designeri internaționali, într-o perspectivă din ce în ce mai creativă și artistică, promovând fuziuni culturale, dar căutând în același timp să evidențieze aspectele distinctive care alcătuiesc autenticitatea și unicitatea lor culturală. Or, moda contemporană caută să-și afirme legătura cu munca artizanilor locali, aplicarea unor materiale și tehnici mai durabile cu un impact mai mic asupra mediului, într-o perspectivă de mai mare responsabilitate etică și socială.

Referințe bibliografice:

1. NAIR, M. (2024). *Fashion as Cultural Expression: Exploring the Intersection of Identity, Society, and Style* [on-line]. În: Shodh Sagar Journal of Language, Art, Culture and Film, vol. 1, nr. 1, pp. 31–35 [accesat 15 oct. 2025]. Disponibil: <https://jlaclcf.shodhsagar.org/index.php/j/article/view/6/6>

2. KAYA, Ö., ROMANESCU, C. (2022). *Representation of Ethnic Diversity in the Collections of Fashion Brands (2005–2020)* [on-line]. New Design Ideas, vol. 8, nr. 1, pp. 191–199 [accesat 15 oct. 2025]. Disponibil: https://www.researchgate.net/publication/368779694_Representation_of_Ethnic_Diversity_in_the_Collections_of_Fashion_Brands_-2005-2020
3. KAYA, Ö., ROMANESCU, C. (2021). *An Analogical Approach to Colors and Symbolism in Romanian and Turkish Folk* [on-line]. Art-Sanat, 15, pp.161-181 [accesat 15 oct. 2025]. Disponibil: https://www.researchgate.net/publication/352530772_An_Analogical_Approach_to_Colors_and_Symbolism_in_Romanian_and_Turkish_Folk_Art
4. STĂNESCU-BĂTRÎNESCU, E. (1978). *Broderia românească aplicată*. Editura Tehnica.
5. KAYA, Ö., ROMANESCU, C. (2021). *Romanian Folk Symbols in Contemporary Fashion Design* [on-line]. New Design Ideas, 5(2), pp. 135–149 [accesat 15 oct. 2025]. Disponibil: https://www.researchgate.net/publication/358190557_ROMANIAN_FOLK_SYMBOLS_IN_CONTEMPORARY_FASHION_DESIGN
6. DELIU, A. (2023). *Dincolo de Poveste: The Identity of the Romanian and Moldovan Folk Costume* [on-line]. National College of Art and Design of Dublin. 2023, pp. 1–39 [accesat 15 oct. 2025]. Disponibil: https://thesis.ncad.ie/T6386_Dincolo%20de%20Poveste_The%20Identity%20of%20the%20Romanian%20and%20Moldovan%20Folk%20Costume_Deliu_Anna%20AD228%2022-23.pdf
7. RAILEANU, I. *Etno Moldova*. Chișinău: Editura Cartea, 2011. ISBN: 978-9975-977-22-7.
8. BUZILĂ, V. *Arta tradițională din Republica Moldova*. Chișinău, Editura Cartier, 2018.
9. BUZILĂ, V. *Costumul popular din Republica Moldova, Ghid practic*, Chișinău: Editura Reclama, 2011. ISBN 9975105602, ISBN 9789975105606.
10. MOCENCO, et al. (2013). *Romanian Folklore Motifs in Fashion Design* [on-line]. Annals of the University of Oradea. Fascicle of Textiles, Leatherwork, 14(1), pp. 63–68 [accesat 15 oct. 2025]. Disponibil: <https://textile.webhost.uoradea.ro/Annals/Vol%20XVno%20I/Art.%20nr.%2012%2C%20pag%2063-68.pdf>